

ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ У ЦИКЛАХ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ: «ПОСТ-КІОТСЬКІ» ПЕРСПЕКТИВИ

проф. Хлобистов Є.В., Трофимчук В.О.

ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАНУ», м. Київ

Для України пріоритетним питанням сьогодення є створення національного вуглецевого ринку та наступне його об'єднання із світовою системою торгівлі викидами, зокрема – європейською. Розвинуті країни готові взяти на себе підвищені зобов'язання та організувати фонд швидкого фінансування подолання наслідків зміни клімату, який розпочне діяти вже в 2011 році. Ще один фонд («Зелений») з 2012 року фінансуватиме передачу технологій і розвиток потенціалу в країнах, що розвиваються. Перший фонд – 30 мільярдів доларів, другий фонд – 100 мільярдів доларів. Однак, розвинуті країни при цьому вимагають прозорості у використанні даних коштів, а також зобов'язань країн, що розвиваються, щодо використання стандартів моніторингу, перевірки та звітності в рамках тих заходів, які будуть реалізовуватися за рахунок коштів фондів.

Підкреслимо, що майже 50% одиниць скорочення викидів, досягнутих в результаті реалізації проектів спільного впровадження в світі з початку дії першого періоду Кіотського протоколу мають українське походження. Крім того, Україна продала понад 56 млн. одиниць встановленої кількості (56 млн. тонн CO₂-екв), а також 13,5 млн. одиниць скорочення викидів (ОСВ), що перевищує 50% усіх випущених у світі ОСВ. Всі отримані кошти вкладаються у проекти, що скорочують викиди парникових газів. Зокрема, зареєстрованими проектами спільного впровадження до кінця 2012 року передбачено скорочення викидів парникових газів на 172 млн. тонн CO₂-екв. Чітко визначено статус країн з перехідною економікою, котрі добровільно можуть робити внески. «Ці внески, скоріш за все, будуть не фінансовими, а технологічними. Наприклад, ми можемо впроваджувати технології, які в нас є в Україні, зокрема технології із виробництва біопалива, в інших країнах. Переговорний процес буде продовжено, враховуючи, що країни з перехідною економікою, потребують передачі нових технологій і фінансової підтримки». Хоча наразі це лише проект документу, але навіть задля цього українські урядовці проводили кропітку роботу і в Бонні (Німеччина), і в Тяньжині (Китай) під час сесій робочих органів, аби забезпечити наявність цієї позиції в остаточному документі.

Україна принципово відстоює статус країн з перехідною економікою, закріплений у Рамковій конвенції ООН про зміну клімату та Кіотському протоколі до неї і буде послідовно та цілеспрямовано просувати цю ідею у наступній кліматичній угоді з довгострокового співробітництва. При цьому країни з перехідною економікою претендуватимуть на отримання міжнародних ресурсів для залучення низьковуглецевих технологій та розвитку потенціалу. Програма щодо участі у Кіотському протоколі є важливою складовою системи економічної безпеки держави. Ця фінансово ефективна угода дає змогу модернізувати інфраструктуру житлово-комунального господарства та промислових підприємств за зарубіжні кошти, які не потрібно повертати. Недостатня прозорість процедури одержання та виділення коштів, наявність багатоступеневої системи прийняття рішень, недостатня інформованість зацікавлених реципієнтів – бізнесу, місцевого самоврядування та громадськості створює підґрунтя для корупції та нецільового використання коштів.

Україна та інші пострадянські країн зазнали економічної кризи 90-х років, що призвело до падіння виробництва і, відповідно, обсягу викидів парникових газів. На сьогоднішній день обсяг викидів парникових газів в Україні майже вдвічі нижче за 1990 рік, який взятий за точку обліку і дозволяє не змінюючи технології розвивати виробництво та продавати квоти. Звичайно, розвинені країни вважають таку позицію пострадянських країн неприйнятною, що є однією з наріжних суперечок. Виходячи з тенденцій останніх двох років існує ймовірність, що Кіотський протокол продовжений не буде. Розвинуті країни ідеологічно та політично не можуть відмовитись від Рамкової конвенції ООН щодо змін клімату, але економічно їм недоцільно продовжувати Кіотський протокол, де базовим для відліку є 1990 рік. Протилежної позиції – взяти за відлік 2005 рік дотримується США і Китай. В такому випадку, який є малоімовірним Україна з своїм рівнем викидів парникових газів ризикує з 2013 року стати покупцем квот.

Питання Рамкової конвенції ООН щодо змін клімату та формування вуглецевого ринку виходять за межі охорони природи, і стають принциповими питаннями міжнародної та національної економічної та екологічної безпеки. Україна має створити умови для формування власного вуглецевого ринку, що дозволить крупним приватним компаніям модернізувати підприємства чорної металургії та основної хімії, створить умови для залучення сучасних технологій та інвестицій, дозволить одержати додаткові кошти в бюджет та покращить імідж держави.